

Successrapportage

Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd

Programma 'Aanpak 16 – 27'
Kwartaal 1, Januari 2024,

Opdrachtgever: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Landelijk Projectleider 16 – 27

Paul van Limbeek

Landelijk Ambassadeur 16 – 27

Nicoline den Ouden

HOU VOL

Ze mag wonen bij een vaste bezoeker in de kroeg waar ze achter de bar staat. Ze zegt het met een lichte glimlach. Iets in haar lach vertrouw ik niet. Ik ben ooit aangenomen op een stageplek omdat ik achter de bar stond: barpersoneel weet altijd feilloos wanneer de sfeer omslaat en handelen daarnaar, dat was een pre voor mijn stageplek. Een vaste klant die een slaapplek aanbiedt klinkt nobel, maar is een rode vlag. Dat weet je. Zij is net zo. Ik zie het aan haar. Zij weet dat ze voor dit gebaar uiteindelijk zelf de prijs betaald. Zij weet dat de sfeer zo maar om kan slaan. Zij kent het begrip wisselgeld maar al te goed. Zij weet dat er een moment komt dat ie haar aan haar haren naar buiten sleurt en midden in de nacht op straat zet omdat ze hem seks weigert. Maar ze kan geen kant op. Daarom doet ze toch 1 poging bij de gemeente waar ze ingeschreven staat.

“Wat ongelofelijk fijn, zo’n vriend waar je kan slapen!”

Je ziet aan haar gezichtsuitdrukking dat ze besluit haar angsten te verzwijgen. Zij streetwise, de andere dame geleerd voor wat ze doet en wijs. Door de kloof die ontstaat vinden beiden elkaar niet meer.

Ze heeft op dit moment geen recht op opvang hoort ze. Ze heeft namelijk een plek om te slapen en heeft daarom geen recht op het gebruik van voorzieningen. Daar heeft ze pas recht op als ze langdurig in een instelling of opvangplek verblijft. En die instellingen, daar wil ze nou juist nooit meer zijn. Te veel in meegemaakt. Dus kiest ze voor deze oplossing, een oplossing vol potentieel gevaar. Zeer bewust. En de wereld kijkt toe. Opgelucht, weer iemand die zelfredzaam is.

Ze verzekert me dat het wel goed komt. Ik wil het zo graag geloven dat ik met haar mee lach en grapjes maak. Ze vraagt of ik de volgende dag wat kom drinken in de kroeg waar ze werkt. Dat is niet iets wat ik normaalgesproken zou doen, dat doe je niet als professional. Ik ga toch. De vaste bezoeker is er ook, blij en trots dat hij wat voor haar kan betekenen. Hij vertelt me dat hij een goeie gast is. Ik zeg een beetje wrang glimlachend dat ik daarvan uitga. Tegelijkertijd vang ik haar blik. Wij denken

hetzelfde. Maar zij net 18 kan geen kant op. Als ik wegga geef ik haar een knuffel en fluister in haar oor dat ze echt moet langskomen als er iets is. Zij zegt lachend en stoer dat ze blij is dat ze eindelijk van me af is. Ik weet dat (hoe aardig ze mij ook vindt) langskomen bij mij op kantoor het laatste is wat ze zal doen. Jongeren die jarenlang gedwongen hulpverlening hebben gehad hebben een ongelofelijke honger naar zelf doen.

Twee maanden later zit ze in de wachtruimte. Verslagen. Ze heeft heel dringend hulp nodig. En een plek om te slapen. Voorzichtig vraag ik naar de vaste bezoeker. Tien dagen was het goed gegaan, daarna werd het “heel erg vervelend”. Ze kijkt op terwijl ze dat zegt en ik kijk haar zwijgend aan, ik voel dat ik bijna moet huilen. Ze glimlacht lichtjes als ze mijn droevige blik ziet, “Relax, als er iemand weet hoe hard ik van me af sla ben jij het toch?” Ik kan er niet om lachen, ze zal niet altijd zoveel geluk hebben. Ze dwaalt rond in de stad en het is koud. Ze slaapt bij bekenden en soms is ze hele nachten op straat. Verbaasd vertelt ze me dat het niemand lijkt op te vallen dat ze nergens bij hoort.

Ze blijft de hele dag op kantoor theedrinken zodat ik rond kan bellen. Ze kan terecht bij de maatschappelijke opvang. Ze heeft geluk want normaalgesproken is er niet zo direct plek. Als ze er 6 maanden blijft heeft ze recht op voorzieningen zoals urgentie voor een woning en een jongerenbijstand. Die niet hoog genoeg is om de huur van te betalen dus ze zal fulltime moeten werken. Studeren wordt een luxe en kan niet. Terwijl ze de jaren ervoor zo ongelofelijk hard heeft gewerkt om een diploma te halen, ondanks alle shit en het gedoe in haar leven. Ik breng haar naar de opvang. Als ik de deur voor haar open hou aarzelt ze. Ook hier is gevaar, dat weten we allebei. Ze stapt over de drempel. “Hou vol” zeg ik bij het afscheid. Ik kijk haar aan en pak haar gezicht even beet. “Hou alsjeblieft vol”.

In de auto terug neem ik me voor dat het nooit meer nodig mag zijn dat er hulpverleners zijn die *Hou vol* zeggen tegen de volwassen geworden jongeren die ze begeleiden. Dat het nooit meer nodig mag zijn om vol te moeten houden voordat je kan beginnen met leven. Dat het nooit meer nodig mag zijn om afhankelijk te zijn van gunsten van mensen die uiteindelijk niet goed voor je zijn.

Dus. Professionals, bestuurders, beleidsmakers, ambtenaren, bezorgde burgers...**HOU VOL**. Hou net zolang vol totdat je nooit meer *hou vol* hoeft te zeggen tegen diegene wiens rugzak al vol genoeg zit. Hou vol in het vinden van oplossingen en in het bieden van hoop en kansen. Hou vol, door samen te werken, door over domeinen heen te kijken hoe dit probleem aan te pakken en hou vol in het vinden van creatieve oplossingen. Hou vol totdat je bijna niet meer kan en moe bent. Hopeloos bent en hou dan vol door te bedenken voor wie je dit doet: Jongvolwassen mensen die als jij niet volhoudt, met hun rug naar de toekomst staan en dat niet eindelijk kunnen volhouden.

Nicoline den Ouden
Landelijk ambassadeur 16-27

INTRODUCTIE

Het doel van dit project is om ervoor te zorgen dat (centrum)gemeenten/regio's in staat zijn om jongvolwassenen (16 tot ongeveer 27 jaar) met een passend vervolgtraject uit te laten stromen uit een residentiële jeugd voorzieningen. Een vervolgtraject waarmee deze jongeren de kans krijgen om op een verantwoorde wijze door te groeien naar zelfstandigheid en dat daarom gebaseerd is op alle terreinen van de big 5

Opdrachtgever: VWS

Doorlooptijd: 2023 tot 2025

Samenvatting gehaalde Mijlpalen

Aug – Okt '23

DOEL
Subsidie aanvragen

RESULTAAT
Subsidie aanvraag en goedkeuring

Vanaf November '23

DOEL
4-6 gemeente en partners krijgen op maat procesbegeleiding bij het implementeren van het stappenplan uitstroom jongvolwassenen uit (residentiële) voorzieningen jeugd

RESULTAAT
4 regio's zijn aangehaakt aan het programma; Rotterdam; Lekstoom; Den Bosch en Smalingerland. Een mooie verdeling over het gehele land.

Vanaf 2024

DOEL
Organiseren van 4-6 leerbijeenkomsten binnen het leernetwerk 16-27 tussen gemeenten en of regio's

RESULTAAT
4 bijeenkomsten zijn gepland gedurende het jaar en geborgd in het landelijk gemeentelijk netwerk 16-27

Onze Voortgangsrapportage

In deze voortgangsrapportage geven we een up-date over de voortgang van het programma aanpak 16-27, belangrijker nog, we geven terug wat we over de regio's binnen dit programma zien gebeuren. Waar we tegen aanlopen en wat de som der delen is.

SUCCESSEN

Het doel om in 2024 te starten met 4 tot 6 regio's is boven verwachting goed gerealiseerd. Met volle enthousiasme zijn we door het land getrokken om mensen mee te nemen in ons programma en de doelstelling ervan. We vervaren enkel positieve reacties op ons verhaal en mensen willen graag aanhaken. Met als resultaat 4 gemeenten verspreid door het hele land. Rotterdam, Den Bosch, Lekstroom en Smallingerland zijn aangehaakt!

LANDELIJK GEMEENTELIJK NETWERK 16-27

Een tweede succes om te delen is dat het Landelijk Gemeentelijk Netwerk 16-27 (LGN 16-27) is overgedragen door de voormalig projectleider aan het OZJ en de VNG. Een start bijeenkomst met de koplopers waarbij het stilstaan met een terugblik op het verleden, heeft ervoor gezorgd dat er commitment is om een stap vooruit te maken. Waar het LGN 16-27 voorheen bedoeld was om kennis op te halen met input vanuit de projectleiding, heeft het nu een karakter gekregen van een netwerk waarin kennis op alle leefgebieden van de BIG 5 actief wordt gedeeld. Tijdens elke bijeenkomst zijn er kennissessie/workshops georganiseerd waarbij regio's delen hoe ze het doen. Een focus op de praktijk, met doelgerichte voorbeelden over hoe het anders kan, wat de effecten zijn en welke briljante mislukkingen leiden tot nieuwe inzichten. Gericht op ons programma zullen de 4 boven genoemde regio's hun nieuwe opgedane ervaringen en inzichten delen met het netwerk middels een van deze kennissessies of workshops. We horen terug van de betrokken leden dat dit beter past bij de behoefte van gemeenten omdat het praktische handvatten geeft.

Waarom slaat het aan?

Wij merken en zien dat het anders denken voor verandering zorgt. Wij bieden praktische out-of-the-box oplossingen die binnen de kaders passen en vooral het doe-karakter hebben. Ook het wie wij zijn (andersdenkende) doorbreekt de cultuur van praten over hoe en wat. Precies wat er nodig is om een volgende stap te kunnen maken, om ons doel; de uitstroom van jongvolwassenen uit residentiele jeugdzorg beter te kanaliseren, waardoor er geen jeugdigen meer op staat belanden. Hieronder zullen we per regio ingaan welke doelen er behaald zijn en in welke fase elke regio zit.

REGIO ROTTERDAM

Rotterdam is de eerste regio die van start is gegaan met ons programma. We zijn in december 2023 gestart met een bijeenkomst voor een groep mensen van de gemeente die inmiddels een kerngroep vormen. Het doel was afstemming, creëren van commitment, afstemmen van randvoorwaarden en samen de handen in een te slaan. Dat is gelukt. Rotterdam heeft in het verleden veel programma's gehad die niet hebben geleid tot een succes. Dit zorgt voor enige vorm van voorzichtigheid onder de betrokkenen van de gemeente. Onze aanpak, manier van denken en vooral het uitstralen van vertrouwen heeft het geheel een positieve draait laten maken.

In januari is onze kwartiermaker-implementatie gestart. Zij is warm verwelkomt, de kerngroep heeft intern goed gecommuniceerd over het programma en de komst van onze kwartiermaker waardoor de aansluiting en start erg soepel is verlopen. Mensen zijn enthousiast en hebben vertrouwen in het programma. Dit komt omdat alle verwachtingen bij start ondubbelzinnig goed zijn neergezet.

Een groot behaald succes is dat er overeenstemming is verkregen dat alles rondom uitstroom residentieel 16-27 gecentraliseerd moet worden bij het centraal jongeren onthaal. Een centraal loket waar alle kennis en informatie over uitstroom samen komt. Dit gaat er voorzorgen dat jongeren die uitstromen en hun zorgaanbieders niet van 'het kastje naar de muur' worden gestuurd. Klantgericht werken waarbij het uitgangspunt is 'wat heeft deze jongere nodig'.

We zijn ons bewust van de uitdagingen en we hebben de veranderkundige kennis in huis om doormiddel van trainingen en coaching de medewerkers van het loket centraal onthaal jongeren, hierin goed te begeleiden.

Wat is het verdere verloop?

Fase 1: de inventarisatie fase is gestart en zal lopen tot medio maart 2024. Er zal een implementatie team worden aangesteld bij de gemeente die samen met de kwartiermaker implementatie coördinator data verzameld over o.a. uitstroom gegevens, uitstroom profielen, een stakeholders analyse doet. Met als doel alle inzichten op tafel te krijgen om helder te krijgen welk proces er nodig is om jongeren

in Rotterdam succesvol uit te kunnen laten stromen in een duurzame woonvoorziening. Het begrip duurzaam zal ook nader worden gedefinieerd, en moet worden gezien als voldoende tijd en rust voor de jongere om op volledige vlieghoogte te komen, zodat hij of zij zelfstandig deel kan nemen aan de maatschappij.

REGIO DEN BOSCH

Regio Den Bosch heeft naar aanleiding van verschillende gesprekken in december aangegeven dat zij erg enthousiast zijn over ons programma en hiervan gebruik willen maken. De voorbereidingen worden getroffen en een startbijeenkomst zal in februari plaatsvinden. Den Bosch heeft aangegeven dat zij als doelstelling hebben gesteld om o.a. de maatschappelijke opvang misbaar te gaan maken. Zodat met deze uitkomst de gelden die dan vrijkomen gebruikt kunnen worden om de werkwijze van ons programma in de toekomst te kunnen borgen.

REGIO LEKSTOOM

Ook regio Lekstoom heeft in december naar aanleiding van een gesprek aangegeven te willen starten met ons programma. Het sluit aan bij een intern programma rondom residentiële uitstroom die de gemeente aan het opstarten is waardoor er snel vlieghoogte bereikt kan worden. Ook hier speelt onze out-of-the-box denkwijze en het doe karakter een doorslaggevende rol. Ook binnen lekstroom is er een grote behoefte een nieuwe manier van werken die cultuur doorbrekend is om in het 'doen' te komen.

REGIO SMALLINGERLAND

Samen met Pieter van der Zwan, wethouder jeugd is er naar aanleiding van een gesprek over ons programma uitgesproken om te starten. Smallingerland is bezig met een nieuw ondersteuningsteam jeugd en gezin waarin er een cultuurverandering moet plaatsvinden. Anders denken is noodzakelijk en processen met korte en snellere lijnen moeten gaan helpen om de uitstroom in de regio te versnellen en duurzaam te verbeteren. Ons programma sluit aan op de behoefte van de regio. Smallingerland wil vanaf maart 2024 starten met ons programma. Voorbereidingen, kick-off met alle interne betrokkenen zijn in de planning.

OVERDRAGEN EN VERSPREIDEN VAN HET LANDELIJK PROGRAMMA

Om het programma aan het eind van 2024 te kunnen overdragen en te verspreiden gaan we in februari van start met de methodiek van 'storytelling'. Wij hebben ons de doelstelling gesteld om eind 2024 een boek uit te geven met daarin de werkwijze van ons programma. Dit boek wordt geschreven in de vorm van een verhaal (storytelling) met daarnaast concreet format stappenplan, een format implementatieplan, actielijnen die 1 op 1 gebruikt kunnen worden en individueel passend gemaakt kunnen worden naar de 'couleur lokaal'. Wij hebben een schrijfteam geformeerd met een professionele storyteller, een ervaringsdeskundige en onszelf die bij lopende programma's meekijken, luisteren en inventariseren om alle successen en briljante mislukkingen goed vast te leggen.

Input van deze kennis zal o.a. gedeeld worden tijdens de LGN 16-27 bijeenkomsten, op LinkedIn, op OZJ- en VNG-websites etc.

STARTEN NIEUW REGIO'S

Gezien het bovenstaande succes zal komende tijd alle aandacht gericht worden op het opstarten van de 4 regio's. De werving en selectie van implementaties coördinatoren zijn opgestart zodat er 2 in maart 2024 kunnen starten. Om deze rede zullen wij eind Q2 verder gaan met de werving van de laatste 2 regio's. Wij verwachten dat door de bekendheid die ons programma begint te krijgen, en de successen die wij korte termijn al behaald hebben. Deelname binnen het LGN-16-27, nieuwe regio's zich aan zullen melden om aan te sluiten.

BRILJANTE MISLUKKINGEN

Tot nu toe hebben wij nog geen briljante mislukkingen om met jullie te delen.

